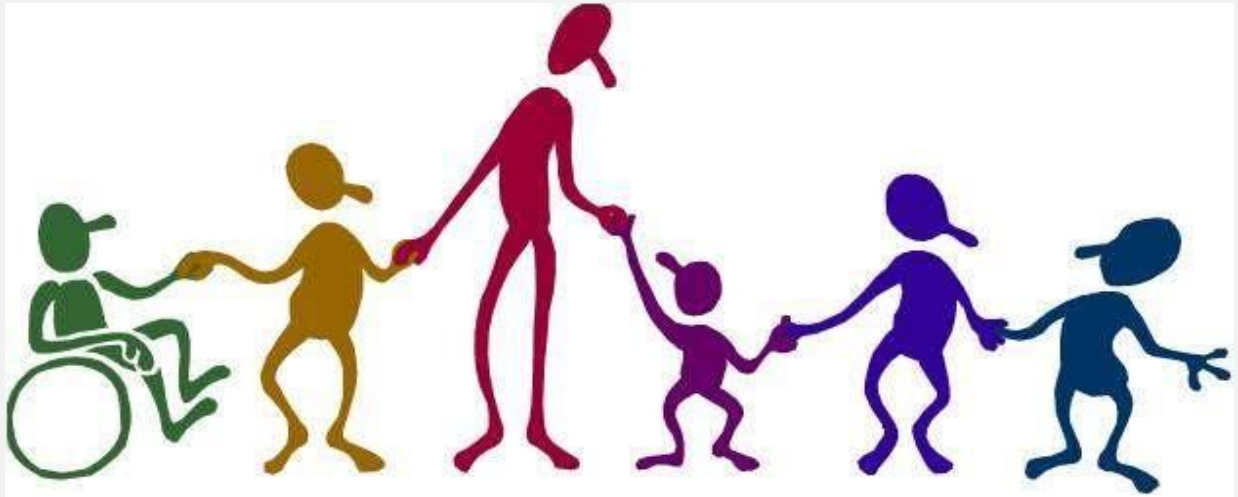

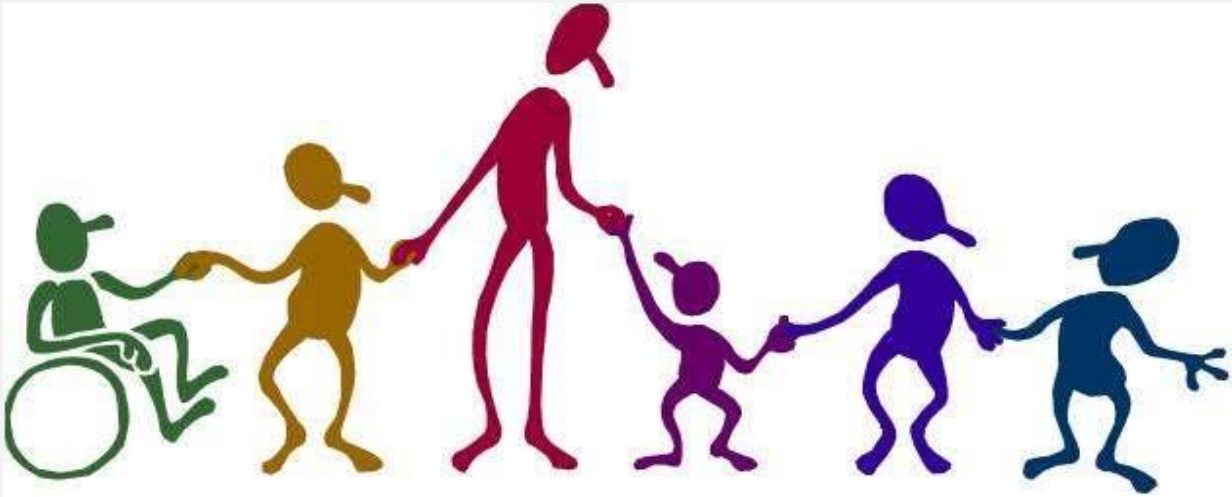
EĞİTİM ÖĞRETİM YILI DEĞERLER EĞİTİMİ
EKİM AYI KATALOĞU
'SAYGILI OLMAK'

ÜSTÜN İNSAN ÖTEKİLERE SAYGI GÖSTERİR. O ZAMAN DÜNYANIN DÖRT BUCAĞINDA OTURANLAR, ONUN KARDEŐİ OLUR.

CONFUCİUS

ĞİTİM ÖĞRETİM YILI DEĞERLER EĞİTİMİ EKİM AYI KATALOĞU 'SAYGILI OLMAK'

ÜSTÜN İNSAN ÖTEKİLERE SAYGI GÖSTERİR. O ZAMAN DÜNYANIN DÖRT BUCAĞINDA OTURANLAR, ONUN KARDEŐİ OLUR.

CONFUCİUS

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
PANO DÖKÜMANLARI -GÖRSELLER-	4-19
SAYGI İLE İLGİLİ SÖZLER VE HİKÂYELER	20-23
ÖRNEK ETKİNLİKLER	24-42
ÖRNEK PROJELER	43-47

GİRİŞ

Saygı ; değeri, üstünlüğü, yaşıllığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir Őeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram anlamına gelir.

Ayrıca insanları dili, dini, ırkı ve cinsiyeti ne olursa olsun, ayırmadan farklılıkları kabul etmektir. Saygı doğuŐtan gelen bir değer değildir, kazanılması gerekir. Üzerinde emek harcanması gerekir. Bu değerin kazanılmasında ilk ve en önemli rol ailenindir. Ancak biz öğretmenler de eğitim öğretim çağındaki çocuklarımıza bu değeri kazandırmalı ve bu değerin önemini kavratmalıyız.

Saygı kavramı; özsaygı, büyüklere saygı, çevreye ve doğaya saygı, fikirlere saygı, öğretmenlere saygı gibi alt başlıklarda ele alınabilir. Bu başlıklar artırılabilir ya da genel anlamda saygı kavramı üzerinden de değer çalıŐmaları yapılabilir.

İnsanların birbirine olan saygısını yitirdiği bir toplumda suç oranları artar, huzursuzluk başlar. Çevreye ve doğaya olan saygı yitirildiğinde ise gün geçtikçe dünya daha yaşanılmaz bir hal alır. Bu ve artırılacak onlarca sebepten dolayı çocuklarımıza ve gençlerimize bu değeri kazandırmak ve kalıcılığını sağlamak adına, Ekim ayı değerler eğitimi konusunu 'saygılı olmak' olarak belirledik ve sizlere yardımcı olmak adına bu kataloğu hazırladık.

İyi çalıŐmalar.

**Sevgi bir çiçekse,
saygı onu koruyan
saksıdır.**

**Çiçek solmaya
başlamışsa, dikkat
edin saksı mutlaka
çatlamıştır.**

Erich Fromm

**Büyükklere saygı hem dini
hem de insani bir görevdir.**

Saygı ve sevgi

büyükler ile

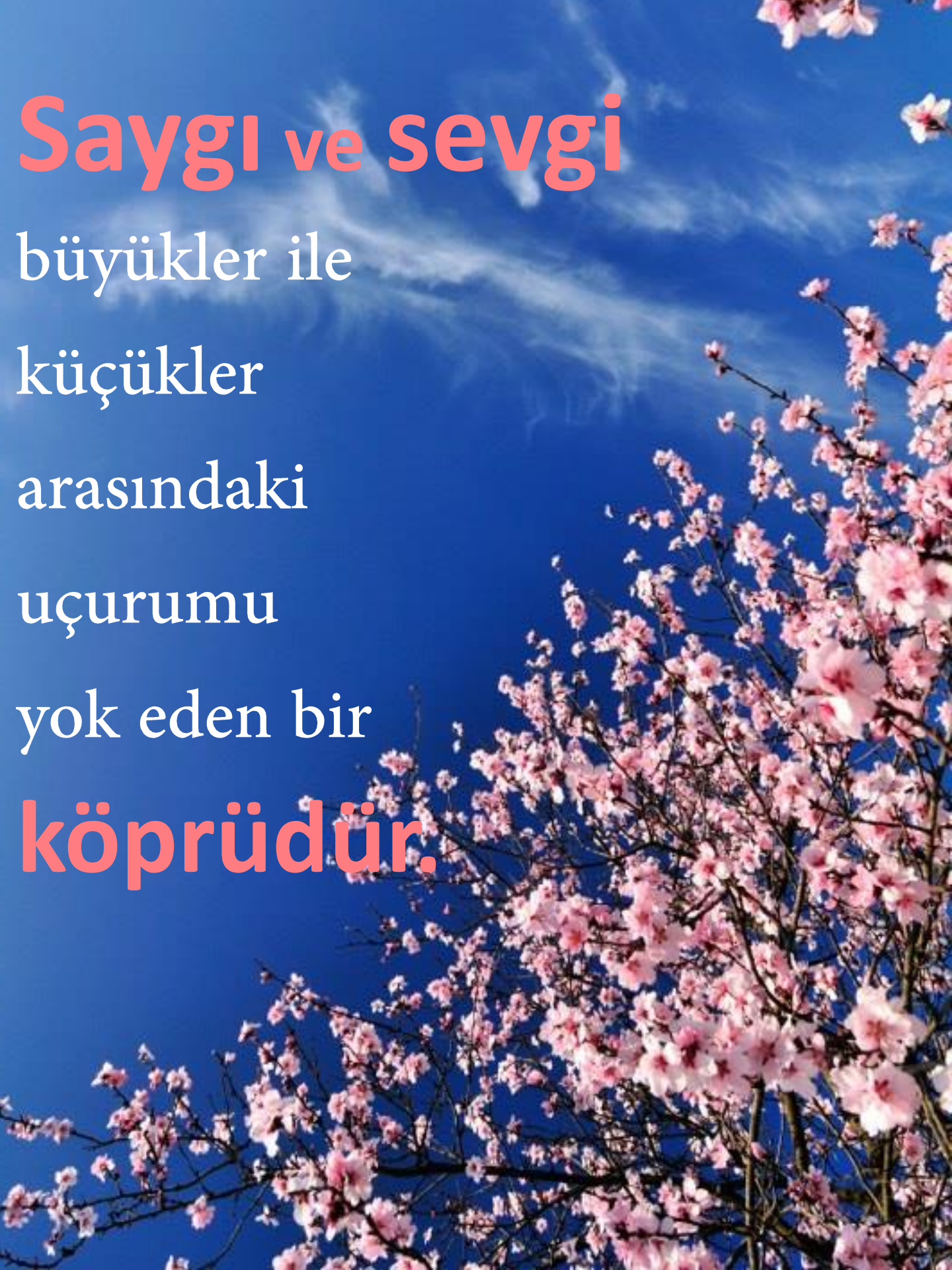
küçükler

arasındaki

uçurumu

yok eden bir

köprüdür.

Engellilere

Saygı

İnsanlığa

Saygı

demektir.

SAYGILI ÇOCUK

İzin
almadan
konuşmaz

Her
zaman
sirasını
bekler.

Konuşanı
dinler

Görgü
kurallarını
uyar

Her
zaman
kibardır

Sevgi
doludur

ÖNCE SAYGI

- KENDİNE SAYGI
- FARKLILIKLARA SAYGI
- DÜŞÜNCE VE İNANÇLARA SAYGI
- HAK VE ÖZGÜRLÜKLERE SAYGI
- BİREYSEL TERCİHLERE SAYGI
- EMEĞE SAYGI

Kendine yapılmasını istemediğın şeyi başkasına yapma...

Kendine
Saygı

**Hiç kimse sizin izniniz olmadan sizi
küçük hissettiremez.**

Roosevelt

**DOĞAYA SAYGI
MEDENİYETTİR**

DÜŞÜNCEYE SAYGI

*“Herkesin düşüncesini serbestçe ifade
etme hakkı vardır.”
(İnsan Hakları Sözleşmesi)*

GÖRÜYORSUN İŞTE ZAMANE GENÇLERİ.
NE SAYGI VAR NE SEVGİ! DAŞ YAĞACAK DAŞ!
BİZİM ZAMANIMIZDA BIRAK YAŞLIYI BAYAN
GÖRÜLDÜĞÜNDE HEMEN YER VERİLİRDİ.

HORR

BİRDE LUYUMA NUMARASI
YAPMIYORLAR MI

ÜFFFF YAA
Bİ RAHAT YOK!

herkes

f a r k l ı

herkes

e ŝ i t

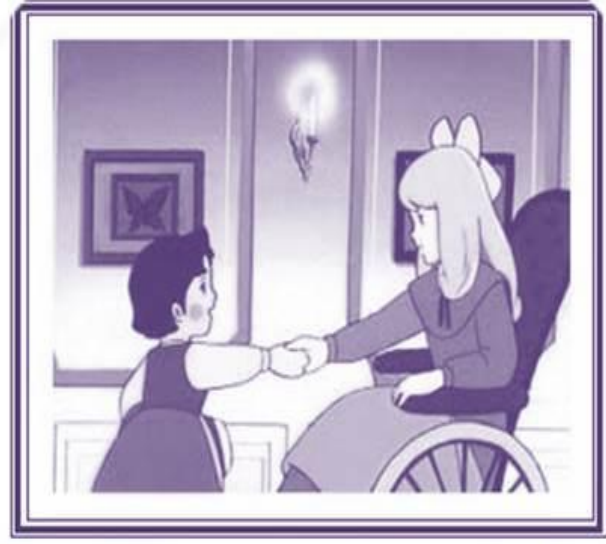

Otobüste
yaşlılarımıza
saygı
göstermeli,
ileride bizim de
yaşlanacağımızı
unutmamalıyız

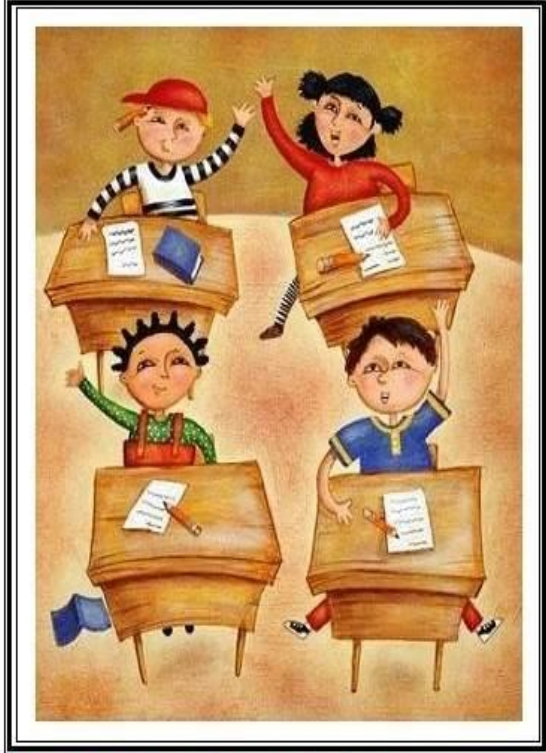

Oyun oynarken arkadaşlarıma
SAYGILI davranırım.

Engellilere yardım ederim,
onlara **SAYGILI**
davranırım.

Sınıfta izin alarak konuşurum,
Öğretmenime **SAYGILI**
davranırım.

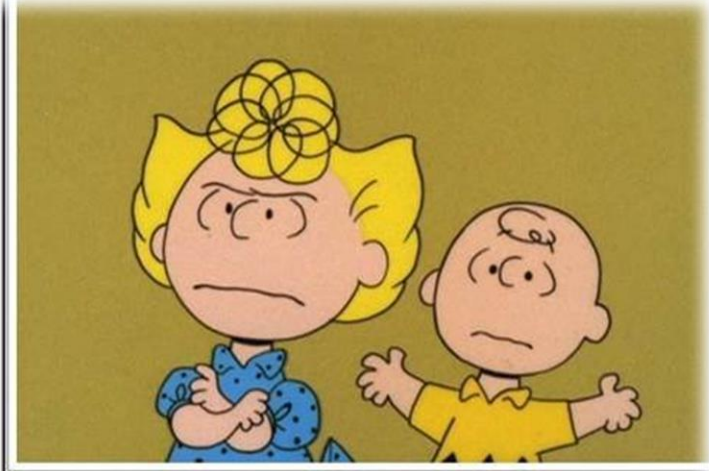

Trafik kurallarına uyarım,
insanlara **SAYGILI**
davranırım.

Büyüklerime yardım ederim
onlara **saygılı** davranırım.

Büyüklerime bağırmanın, onlara
SAYGILI davranırım.

Çevremi temiz tutarım,
doğaya **SAYGILI** davranırım.

ÖĞRETMENE SAYGI

**BANA BİR HARF ÖĞRETENİN KIRK YIL KÖLESİ
OLURUM.(HZ.ALİ)**

DOĞAYA SAYGI

**YİYİNİZ İÇİNİZ FAKAT İSRAT ETMEYİNİZ.
(KUR'AN,ARAF 31)**

YAŞLILARA SAYGI

UNUTMAYALIM Kİ HERKES BİR GÜN YAŞLANACAK.

DÜŞÜNCEYE SAYGI

**HERKESİN DÜŞÜNÇESİNİ SERBERSTÇE İFADA ETME
HAKKI VARDIR.(İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ)**

ÖĞRENCİ HAKLARINA SAYGI

**ÖĞRENCİLERİN ONURUNU ÇİĞNEYEREK YÜKSELMEK
İSTEYEN ÖĞRETMENLER SADECE ALÇALIR.**

SAYGI

İNSAN

-a Değer
Vermektir

-ı Olduğu gibi
Kabul Etmektir

-ı Tanımaktır

-i
Önemsemek

-i
Dinlemektir

-i
Anlamaktır

-in Gönlünü
Kırmamaktır

-in Özgürlüklerini
İhlal Etmemektir

-in Haklarını
Kabul Etmektir

2- SAYGI İLE İLGİLİ SÖZLER VE HİKAYELER

- *İnsanların saygı ve şerefının, itaat ve uyumunun kendinden maddeten değil, manen yüksek olanlar için gösterilmesi insan ruhunun gereklerindedir. Atatürk*
- *Saygı düzenin anahtarıdır. Atatürk*
- *Saygı ve sevgi büyüklerle küçükler arasındaki uçurumu yok eden bir köprüdür.*
- *Oğul ! Ananı, Atanı say ! Bereket büyüklerle beraberdir. (Osman Gazi)*
- *Gençlerin pek çoğu kabalıklarını tabiiyet zannederler (La Rochefoucault)*
- *En insani davranış, bir insanın utanılacak duruma düşmesini önlemektir. (Nietzsche)*
- *Büyüklerle saygı hem dini hem de insani bir görevdir.*
- *Çocuklara saygıyı öğretmenin en iyi yolu: onlara saygı göstermektir.*
- *Ana babanı sayarsan, oğlundan da saygı görürsün. Saygı ve sevginin bir arada bulunduğu toplumlar uzun ömürlü olur ve hiçbir zaman kargaşa içine düşmez. O toplumda saygı ve sevgi ne zaman kaybolur ise o zaman o toplum çöker. Mevlana*
- *Saygıyı ve sevgiyi insanlar çocuk yaşta öğrenir. Büyüdükçe de geliştirir bu yüzden çocukların eğitimi ailede başlar. Ailede bir çocuğa insanlara karşı sevgi duyması öğretiliyse bu çocuk hayatı boyunca insanlara sevgiyle ve saygılı davranır. Fakat ailede çocuğa iyi bir eğitim verilmediyse bu çocuk hiçbir zaman insanlara sevgi duyamaz. Ayrıca çocuk annesinden, babasından yakın ve uzak çevresinden ilgi ve sevgi bekler. Beklentisine karşılık bulursa onlara duyduğu güven artar, bulamazsa azalır. (Mevlana)*
- *Hiç kimse sizin izniniz olmadan sizi küçük hissettiremez. (E. Roosevelt)*
- *Yaşlılara saygı gösteren kimseye, ihtiyarladığı zaman, Allah Teala, saygı gösterecek kimseler yaratır. Hadis-i Şerif*
- *Yaşlılara saygı göstermek, Allah Teala'yı tazimindedir. (Hadis-i Şerif 292)*
- *Nezakete içten gelir fakat her şeyi satın alır.(Victor Paucet)*

FATİH'İN HOCASINA SAYGISI

•29 Mayıs 1453 sabahı son hücum emri ile birlikte İstanbul Osmanlı'ya teslim olmuştu. Fatih, hocası Akşemsettin Hazretleri ile birlikte, coşkulu bir törenle İstanbul'a giriyordu. Bizans halkı ve kadınlar yollara dökülmüş, genç Fatih'i selamlıyor, üzerine çiçekler atarak onu tebrik ediyorlardı. Hatta Fatih İstanbul'a girerken, yer yer Bizans halkı öndeki "Akşemsettin"i padişah zannediyor, Akşemsettin "hükümdar arkada" işaretini yapınca, Fatih de edep, terbiye ve inceliği ile, şöyle karşılık veriyordu:"Evet, hükümdar benim, lâkin o da benim Hoca'mdır!"

BAYRAĞA SAYGI

Ordumuz İzmir'e girmişti. Düşman, gemilere binmiş kaçıyordu. Atatürk, hükümet binasına girince, ayaklarının altına düşman bayrağını serdiler. Çiğneyip geçmesini istediler.

Atatürk:

--Kaldırın bu bayrağı yerden dedi.

İtiraz edenler oldu:

--Ama, düşman bizim bayrağımızı çiğnedi.

Atatürk:

--Onlar bayrağa saygı göstermemiş olabilirler. Bayrak, bir milletin en kutsal varlığıdır. Onlar öyle yaptı diye, bizim de öyle yapmamız gerekmez. Biz bayrağa, hangi millete ait olursa olsun, saygı gösteririz. Herkesin de saygı göstermesini isteriz, dedi.

Fatih Sultan Mehmet, bir gün veziri Mahmut Paşa'yı yanına alarak hocası Akşemseddin'i ziyarete gitmişti. Akşemseddin, Padişah içeri girdiği halde ayağa kalkmamıştı. Bir süre geçtikten sonra Akşemseddin, Fatih'in huzuruna gitti. Padişahın yanında Mahmut Paşa da bulunuyordu. Fatih hemen ayağa kalkarak hocasına yer gösterdi. İki olayı kıyaslayan Mahmut Paşa dayanamayıp sordu:

- Hünkârım, hocanız geldiğinde siz ayağa kalktınız. Hâlbuki siz onun yanına gittiğinizde o ayağa kalkmaz. Sebebi ne ola?

Fatih şöyle cevap verdi:

- Hocam Akşemseddin'e saygı göstermemek elimde değil. O yanıma geldiğinde gayri ihtiyari bir heyecan kaplar ve farkında olmadan kendimi ayakta bulurum. O ise, ilmin izzetini korumak için bana ayağa kalkmaz, buyurdu.

Nimete Saygı Bereketi Getirir

Beş yaşında idim. Babaannem rahmetli, pirinç ayıklıyordu. Bir tane yere düştü. Babaannem eğildi, aramaya başladı. Sağa bakıyor, sola bakıyor, bulmaya çalışıyor. Çocukluk işte, aman babaanne dedim. Bir pirinç tanesi için bu kadar çaba harcamaya, yorulmaya değer mi? Rahmetli ilk defa sertleşti bana karşı, öfkeyle doğruldu. Sen oturduğun yerden ahkâm kesiyorsun, dedi. Hiç pirinç üretilirken gördün mü? İnsanlar ne kadar zorluk çekiyorlar. Bir pirinç tanesinde kaç insanın göz nuru, alın teri, emeği, çilesi var biliyor musun? Utancımdan kıpkırmızı olmuşum.

Aradan yıllar geçti. Hukuk Fakültesinde öğrenciyim. Alain'ın proposlarını okuyorum. Birden irkildim. Babaannemi hatırladım. Alain, bir insan yerde bir iğne görüp de eğilip almazsa, bütün uygarlığa karşı ihanet etmiş olur diyordu. İlave ediyordu. Bir iğnenin üretiminde binlerce insanın alın teri, göz nuru, el emeği vardır diyordu.

Çok eski zamanlardan birinde kötü bir âdet varmış. Yaşlılar artık iyice ihtiyarlayıp iş yapamaz duruma geldiklerinde ormana götürülür, orada yırtıcı hayvanlara bırakılmış. Böylece zaten az olan yiyeceklerin, çalışan gençlere yetmesi sağlanmaya çalışılmış. İhtiyarları belli bir yaştan sonra evde tutmak yasak olduğundan kimse yaşlı anne babasını evde gizleyemez, komşusu görüp ihbar edecek diye korkarmış.

İşte bir gün yaşlılardan birini oğlu ormana götürüp bırakmak istemiş. Kış mevsimiymiş. İhtiyar, oğul ve küçük torun beraberce ormana gitmişler. İhtiyarı bırakmış dönüyorlarmış ki, küçük torun oyuncak kızağını dedesinin yanında unuttuğunu fark etmiş. Babasına dönüp almalarını söylemiş. Babası umursamayınca da : "Kızağımı almalyım, yoksa sen yaşlandığında seni neyle ormana götürüp bırakacağım" demiş. Oğul o an anlamış ki, ihtiyar babasının kaderi, yaşlandığında kendi kaderi de olacak. Dönüp babasının ellerini çözmüş. Alıp eve geri getirmiş. Samanlıkta saklayıp her gün ona gizlice yemek vermeye başlamış.

Bir süre sonra köyde hayvanlar arasında bir hastalık yayılmış. Hayvanlar birbiri arkasından ölüyormuş. İhtiyar oğluna şöyle demiş: "Hastaları iyilerden ayır. Onlara şu, şu otlardan ilaç hazırla. Sağlıklılara da şöyle şöyle yap." Oğlan ihtiyar babasının dediklerini yapmış. Gerçekten de onun hayvanları arasında ölüm azalmış. Çoğu kurtulmuş.

Bayram geldiğinde her sene olduğu gibi, o sene de köy halkı kurbanlar kesmeye başlamış. İhtiyar oğluna şu öğüdü vermiş: "Köyde hayvan çok azaldı. Senin de fazla hayvanın yok. Bu sene kurban kesme." Gerçekten de bir iki ay içinde bütün köy tarlalarda çalıştırılacak hayvan sıkıntısı çekmeye başlamış. Ama ihtiyarın öğüdü dinleyen gencin hayvanı varmış.

İlkbahara doğru köyde artık ekmek yapacak tahıl bile kalmamış. Ama asıl sorun, tohumluk olarak kullanabilecek kadar bile tahıl olmamasıymış. Tarlaya ne serpeceklerini, gelecek senenin mahsulünü nasıl hazırlayacaklarını bilemiyorlarmış. İhtiyar bu konuda da oğluna öğüt vermiş:

"Yavrum, ahırın çatısı samanla doldurulmuştur. Onları çıkar, yeniden döv. Oradan tohumluk buğday çıkarabilirsin." Oğlan, ihtiyar babasının dediği gibi yapmış. Köyde tohumluğu olan tek aile onlar olmuş. Bütün köy halkı bu gencin büyücü olduğunu düşünmeye başlamış. Öyle ya, herkesin işi kötü giderken, bu evde garip bir şekilde kötülöklere bir çare bulunuyormuş. Evi gözlemeye başlamışlar.

Sonunda da gerçek anlaşılmış, ihtiyar babanın hala yaşadığı ortaya çıkmış. Köylüler genci krala şikayet etmiş. Kral önce yasalarını hiçe sayan gence kızmış. Ama olup bitenleri dinledikten sonra iyi ve yerinde bir öğüdü çok şeyi değiştirebileceğini kabul edip, ihtiyarlarla ilgili yeni bir kanun çıkarmış.

"Bundan böyle çocuklar, anne ve babalarına yaşlılıklarında bakacaklar. Onların gönlünü hoş tutacaklar. Çünkü onların hayat deneyimlerinden her zaman için öğrenebilecekleri şeyler var.

3- ÖRNEK ETKİNLİKLER

İLKÖĞRETİM ve ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ İÇİN ÖRNEK ETKİNLİKLER

NOT: SINIF SEVİYESİ BELİRTİLMİYEN ETKİNLİKLER ÖĞRETMENİN İSTEĞİNE GÖRE SINIF SEVİYESİNE UYGUN OLARAK SEÇİLİP UYGULANILACAKTIR. ETKİNLİKLERİN TAMAMININ UYGULANMASI FAYDALI OLACAKTIR. ETKİNLİK İÇERİKLERİ SINIF SEVİYESİNE GÖRE BASİTLEŞTİRİLEBİLİR.

Etkinlik: Başkalarını dinlemek de saygı göstermektir.

Sınıf: Anasınıfı, 1.sınıf

*Aşağıdaki kısa öykü öğrencilere anlatılır.

Materyal: Kısa öykü

Zeynep ve Ali isimli iki kardeş varmış. Zeynep 6 yaşında, Ali de 8 yaşındaymış. Her ikisi de okuldan eve dönmüşler. Mutfakta yemek yapan annelerine ikisi de okulda yaşadıkları bir olayı anlatmak istiyorlarmış. Zeynep önce gelmiş ve annesine anlatmaya başlamış. Ali de gelmiş o da konuşmaya başlamış. İki kardeş aynı anda konuştukları için anneleri ikisinin de söylediklerini anlayamamış.

Öğrencilere şu sorular yöneltilir:

Anne, çocuklarının söylediklerini niçin anlayamamış?

Neden her iki kardeş de aynı anda konuşuyor olabilir?

Çocukların yaptıkları hata nedir? Nasıl davranmaları gerekirdi?

Birileri konuşurken nasıl davranmalıyız?

Değerlendirme: Birileri konuşurken onları sessiz ve dikkatli dinlemek de başkalarına saygı duymaktır. Konuşmak için de sıramızı beklemeliyiz.

Küçük bir drama yapılabilir.7-8 öğrenci ortaya çıkarılır aynı anda konuşmaları istenir. Konuşmayı bitirmeleri istenir. Çocuklara kimin ne söylediği, söylenenleri rahatça anlayıp anlamadıkları sorulur.

İsteğe bağlı olarak kısa öyküyü resimlendirmeleri istenir.

Etkinlik adı: "Lütfen ve teşekkür ederim" demek.

Sınıf: Anasınıfı,1-2-3.sınıflar

Uygulama: Çocuklara hangi durumlarda "teşekkür ederim" dedikleri sorulur. Bu durumlar not edilir.

Ardından anne-babalar birbirlerine ve size hangi durumlarda teşekkür etmelidirler? Sorusu yöneltilir. Ortak cevaplar veya ilginç cevaplar aşağıdaki tabloya yazılır.

Teşekkür ederim	Cevap 1	Cevap 2	Cevap 3	Cevap 4
Sen ne zaman teşekkür edersin?	Örn: Arkadaşım bana yardım ettiğinde.			
Annen ne zaman teşekkür eder?	Örn: Ben odamı topladığımda.			
Baban ne zaman teşekkür eder?	Örn:Annem ona çay ikram ettiğinde.			
Öğretmenin ne zaman teşekkür eder?	Örn: Onu dinlediğimizde.			

Lütfen	Cevap 1	Cevap 2	Cevap 3	Cevap 4
Sen ne zaman lütfen dersin?				
Annen ne zaman lütfen der?				
Baban ne zaman lütfen der?				
Öğretmenin ne zaman lütfen der?				

Not: 2. Ve 3. Sınıflara öğrenci sayısı kadar çoğaltılıp dağıtılabılır. Öğrenciler cevapları kendileri yazar.

SAYGIYA GİRİŞ

Amaç: Saygının alt başlıklarını kavrayabilme.

Düzyey: İlkokul 2-3-4

Süre:40 dak.

Uygulama: Saygının ne olduğu (tanımı) öğrencilere sorulur. Gönüllü olan öğrencilerden cevaplar alınır. Öğretmen saygının tanımını yapar.

Tahtanın ortasına büyük harflerle SAYGI yazar. Öğretmen beyin fırtınası yöntemi ile Ek-1'deki saygı alt başlıklarını buldurmaya çalışır. Öğretmen alt başlıkları bulma konusunda öğrencileri yönlendirir.

Gerekirse örneklerle buldurmaya çalışır. Alt başlıklar bulduktan sonra her biri için defterlerine birer örnek davranış yazmaları istenir. Gönüllü olan öğrenciler sınıfla paylaşır. Etkinlik sonlandırılır.

İNSANLARA SAYGI

TERCİHLERE SAYGI

DOĞAYA SAYGI

HAKLARA SAYGI

EMEĞE SAYGI

TARİHE SAYGI

KENDİNE SAYGI

ÖZEL HAYATA SAYGI

DÜŞÜNCEYE SAYGI

ENGELLİLERE SAYGI

HAYVANLARA SAYGI

SAYGI: Bir kişiye, bir düşünüşe, bir eyleme, bir başarıya; değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla yüksek değer vermektan doğan özel bir duygu.

İNSANLARA SAYGI: Bayramlarda büyüklere ziyaret etmek, ellerini öpmek, birini konuşurken dinlemek ve sözünü kesmemek

TERCİHLERE SAYGI: Farklı din ve mezhepteki kişileri dışlamamak, arkadaşınız sizden başka biriyle oynarsa da saygı göstermek

DOĞAYA SAYGI: Yerlere çöp atmamak, ağaçları kesmemek, fabrika atıklarını denize akıtmamak.

EMEĞE SAYGI: Arkadaşlarından kopya çekmemek, panolara zarar vermemek öğretmen ders anlatırken dinlemek, annenin yaptığı yemeğe "eline sağlık" demek.

HAKLARA SAYGI: Kantinde beklerken sırayı beklemek, otobüse binerken sıraya geçmemek, arkadaşına şiddet uygulamamak.

TARİHE SAYGI: Milli bayramlarla ilgili değer verici bilgiler aktarmak, Saygı duruşu ve istiklal marşında gülme, konuşma vb. saygısız davranışlarda bulunmamak, tarihimizdeki önemli kişilerin hayatları ve yaşantıları hakkında fikir sahibi olmak.

KENDİNE SAYGI: Vücudumuzun temizlik ihtiyaçlarını karşılamak,(ellerini yıkamak, tırnak ve diş temizliği vb), yeteneklerinin farkında olmak.

DÜŞÜNCEYE SAYGI: Arkadaşınız öğretmenin sorusuna cevap verdiğinde onunla alay etmemek, farklı düşüncede olan bir arkadaşınızın sözünü kesmeden dinleyebilmek.

HAYVANLARA SAYGI: Kedi ve köpeklere zarar vermemek, aç olan hayvanlara yiyecek vermek.

ENGELLİLERE SAYGI: Gözleri görmeyen birini karşıdan karşıya geçirmek, tekerlekli sandalyeli olan birini kaldırıma çıkarmak.

ÖZEL HAYATA SAYGI: Arkadaşınızın çantasını veya telefonunu karıştırmamak,kapıyı çalmadan kimsenin odasına girmemek, İzin almadan kimsenin yazdıklarını okumamak.

SAYGIYI TANIYOR MUYUM?

Hedef: Saygı kavramını açıklayabilme

Kazanımlar: 1- Saygının ne olduğunu söyleme

2- Saygının Tanımı

Eğitimsel Materyal : “ Saygıyı Tanıyorum” çalışma kâğıdı

Eğitimsel Metot: Düz Anlatım, Dramatize

Sürec: Araştırmacı, öğrencileri rahatlatmak ve konuyu ısındırmak amacıyla daha önce yaşadığı veya dinlediği olumsuz bir örneği (saygısızlığı örnekleyen) bir anısını ve o anda olan olumsuz duygularını, çevresinin bu olaydan duyduğu rahatsızlığı ve bu olayı meydana getiren kişinin kaldığı durumu ve yaşadıklarını, insanların bakış açılarını grup üyeleriyle ayrıntısıyla paylaşır.

Daha sonra öğrencilerden benzer anıları olan varsa paylaşımları istenilir. Bu olaydaki davranışlardan sonra neler hissettiklerini, çevrelerindeki tepkiyi ve insanların nasıl karşılık verdiklerini grupta paylaşımları istenir. Grup içerisinde paylaşımlar yapılırken de üyelerin birbirlerine saygılı davranıp davranmadıkları; **Konuşurken birbirlerinin sözlerini kesiyorlar mı?**

Arkadaşlarının konuşmaları sırasında birbirlerine sabrediyorlar mı? Kendi aralarında konuşurken argo kelime kullanıyorlar mı? vb; konulara dikkat edilerek oturum içerisinde de saygı konusuna eğilinilir. Paylaşımların saygılı bir ortamda gerçekleşmesi sağlanarak grup üyelerinin dikkati çekilmiş olur. Bu çalışmadan sonra öğrencilere “Saygıyı tanıyorum çalışma kâğıdı” dağıtılarak, doldurmaları istenir.

Saygıyı Tanıyorum:

1-Çevrenizdeki en saygılı kişi kimdir?

2- Saygılı insanlar nasıl davranır?

3-Saygılı davranışlarla karşılaşan kişi kendini nasıl hisseder?

4- Hatırladığınız en saygısız davranışınız hangisidir ve kime karşı olmuştur?

5- Hatırladığınız en saygılı davranışınız hangisidir ve kime karşı olmuştur?

6- Şu an vazgeçtiğinizi ilan edebileceğiniz saygısız bir davranışınız var mı?

Nedir?

7- Saygıyı ve saygısızlığı tanımlayarak aşağıdaki bölümlere yazınız

Çalışma tamamlandıktan sonra saygı ve saygısızlık kavramlarının tanımlarını yapmaları istenir.

Saygı:

Saygısızlık:

Değerlendirme: Oturumun sonunda öğrencilerin saygı ve saygısızlık kavramlarını tanımları ve olumlu yönde içselleştirmeleri beklenir.

Ek Etkinlik; Öğrencilerden bir hafta boyunca okulda yaşadıkları, gözlemledikleri saygısızlıkları not etmeleri istenecektir. Karşılaştıkları bu davranışlardan insanların nasıl etkilendikleri konusunda bir mektup yazmaları istenir.

SAYGILI BİR HİKÂYE

Hedef: Görgülü ve nazik olmanın bir saygı davranışı olduğunu kavrayabilme

Kazanımlar: 1- Görgü ve nezaketin kişisel yaşamları nasıl geliştirdiğini fark etme.

2-Görgü ve nezaketin önemini kavrama.

3- Görgü ve nezaketle ilgili anlayış geliştirme

Sure: 40 dakika

Eğitimsel Etkinlik : “ Tilki ve Leylek” fablı

Eğitimsel Materyal: Kalem, kâğıt “ Tilki ve Leylek” fablı

Eğitim Metot: Düz Anlatım, Okuma, Dramatizasyon

Surec: Öğrencilerden, neden nezaket sahibi olması gerektiğini düşünmeleri istenir. “Tilki ve Leylek” adlı fablı sınıfta yüksek sesle okunur. Öğrencilerden hikâyedeki uygunsuz davranışları belirlemelerini ve not almalarını bunların yerine toplumca benimsenen nezaket kurallarından hangilerinin getirilebileceği sorulur.

Gruptaki gönüllü öğrencilerden fablı önce olduğu gibi canlandırmalarını ve daha sonrada aldıkları notlat ışığında uygunsuz davranışların yerine getirilebilecek uygun davranışları getirip fablı tekrar dramatize etmeleri istenir. Görgü kurallarının saygı çerçevesinde ele alındığını ve hukuki kurallar gibi yazılı değil toplumun genel ahlak prensiplerinden meydana geldiği, bu kurallara uyulmaması durumunda hukuki bir sürecin olmadığı fakat toplumun kınayarak ceza verdiği hatırlatılıp, karşı karşıya kaldığımız bir iki durum hatırlatılarak insanların tepkileri hatırlatılır.

Değerlendirme: Oturumun sonunda öğrencilerin saygılı bir insan olabilmek için nezaket ve görgü kurallarına uymaları gerektiği kavranılacak.

Ek Etkinlik: Öğrencilerden hikâyenin ana fikrini içeren bir özlü söz yazmaları istenecek. Toplumda nezaket kurallarına uyulmadığı takdirde nasıl cezaların beklediği, bu kurallara uyulduğu takdirde de nasıl ödülün beklediğini araştırıp grup üyeleriyle paylaşırlar.

TILKI VE LEYLEK

Ormanlardan birinde, birbirine komşu bir tilki ve bir leylek yaşarmış. Dost geçinmeye çalışır, iyi komşuluk yaparlarmış. Bir gün ormanda dolaşırken tilki leyleğe rastlamış: “Günaydın leylek kardeş, afiyettesinizdir İnşallah.” diye sorarak selamlamış onu. Leylek cevabını hazırlarken daha, kurnaz tilkinin aklına bir muziplik gelmiş: “Bu akşam yemeğe beklerim” demiş. “Gelmezseniz darılır, küserim.” Güneş elini çekip te ormandan, hava kararmaya başlayınca leylek tilkinin kapısına yönelmiş. Karnı da çok acıkmış.

Tilki gülücüklerle karşılaşmış dostu olan leyleği. Kollarını açarak buyur etmiş içeri. “Size layık pek değil ama bir şeyler hazırladım. Şöyle masaya yaklaşın da yemeye başlayalım” demiş. Leylek bakmış tek çorba, üstelik dümdüz tabakta. O uzun gagasıyla onca uğraşmış ama bir lokma bile alamamış tabaktan. Tilki ise uzun diliyle yalayıp yutmuş çorbayı. Baktıkça leyleğe kıs kıs gülmüş içinden. Leylek anlamış durumu. Bunun nasıl bir oyun olduğunu. Hiç dostluk karşılıksız olur mu? “Çorban nefisti tilki kardeş!” demiş. “Buyur gel sende bize ederiz hoş beş”. Tilki memnun, gülümsemiş: “Tabi ki gelirim, ne demek” demiş. “Ama çok zahmette etme. Akşam 8 de beni bekle.” Tam söz verdiği saatte tilki varmış oraya. Mis gibide et kokusunu alınca, başlamış ağzının suyu akmaya. Bir taraftan leyleğe güzel sözler söylerken, bir taraftan göz ucuyla mutfağı süzmüş. Leylek çıkmış mutfaktan. Mis kokulu etlerle. Ama etlerde ağzı dar ince uzun kaplarda. Tilki yemeğinden lokma bile alamazken, leylek yalayıp yutmuş kabındaki yemeği. İnce uzun gagasıyla bu kaptan yemek onun için çocuk oyuncağı.

Tilki aç kalınca anlamış hatasını. Yaptığına pişman olmuş ama iş işten geçmiş artık.

GULME KOMŞUNA GELİR BAŞINA

Hedef: Saygısızlığa sebep olacak davranışlardan kaçınmamızın önemini kavrayabilme

Kazanımlar: 1- Başkalarına gülmenin karşı tarafı zor durumda bırakabileceğini fark etme.

2- Başkalarına gülmeyi saygısız bir davranış olarak kabul etmek.

Süre: 40 dakika

Eğitimsel Etkinlik : “Gülme” oyunu

Eğitimsel Materyal: Kitap

Eğitimsel Metot: Düz anlatım, Dramatizasyon, Tartışma

Sürec: Araştırmacı, öğrencileri geniş ve serbest bir alanda toplar.

Onlardan ayağa kalkarak ellerine herhangi bir ders kitabını almalarını ve ayakta bir grup oluşturmalarını ister.

Öğrencilerden sırayla bir kişinin kitabını havaya atmasını ve tutana kadar herkesin ona gülmesi istenir. Eşyasını havaya atan öğrenci tekrar tutana kadar kendisine gülüneceğinden bu davranışın yanlışlığını kendisi hisseder.

Yaşadığı bu olaydan sonra daha sonraki arkadaşlarına gülmekte sıkıntı çeker ve oyunun kuralına uymadığı için elenir

Oyunun tur sayısını grubun yapısına göre ayarlanır. Grup içinde sona kalan öğrenciler oyunun galibi ilan edilir. Oyunu sonunda öğrencilere şu sorular sorularak bir tartışma başlatılır.

- Nelere güleriz?
- Arkadaşımıza, ailemize, komşularımıza, sokaktaki herhangi birisine güldüğümüz olur mu?
- Komik fakat zor durumda olan kişilere gülmek doğru mu?
- Gülme davranışı insana zor anlar yaşatır mı?
- Gülmek gibi hoş bir davranış insanı saygısız biri yapar mı?

Bu sorulardan sonra insanların nelere gülmesi nelere gülmemesi konusunda da fikirler alınır. İnsanların zor durumlarında ya da çaresiz kaldıkları anlarda onlara gülmenin ne kadar da saygısız bir davranış olarak görülme nedeninin anlaşılması beklenir.

Örnek: İngilizce dersinde öğretmenin söylenmesini istediği bir kelimenin telaffuzunda zorlanan arkadaşlarına gülen öğrencilerin, güldükleri arkadaşlarının başarısında olumsuz bir etki yaptıkları, o arkadaşlarının derse katılımını önledikleri anlatılır. Bunun da bir insan hakkı olduğu ve saygı gösterilmesi gerektiği anlatılır.

Değerlendirme: Oturumun sonunda öğrenciler başkalarının herhangi bir durumdan hareketle onlara gülmenin yanlış ve saygısızca bir davranış olduğunu kavrayacaklardır.

Ek Etkinlik: Tahtaya “Gülme komşuna, gelir başına.” Sözü yazılacak ve öğrencilerden bunu açıklayıcı bir paragraf yazmaları istenecek.

BEN DEĞERLİYİM ÇÜNKÜ...

Hedef: Kişinin kendisi ve çevresiyle ilişkilerinin öz saygısına etkisini kavrayabilme

Kazanımlar: 1- Öz saygıyı kavrama

2- Kendine değer verme ve güvenin öz saygıya etkilerini fark etme.

3- Kendine duyduğu saygıyı zedeleyebilecek davranışları fark etme.

Süre: 40 dakika

Eğitimsel Materyal : “Ben değerliyim, çünkü.....” Çalışma kâğıdı, kalem

Eğitimsel Metot: Anlatım, Tartışma

Sürec: Araştırmacı, derse “öz saygı” nedir? Sorusuyla geçiş yapar.

Öz saygıyla ilgili gruptakilerden fikirleri alınır. Araştırmacı öz saygıyı tanımlar. “ Öz saygı, insanın kendini faydalı bir birey olarak hissetmesi ve kendine güvenmesidir. İnsanın yaşamında mutlu olması, sorunların üstesinden gelebilmesi ve karar vermesindeki başarısında etkileyici en önemli faktördür.” Grupta bir tartışma başlatmak için “ kendimize verdiğimiz değer ve bununla ilgili hissettiklerimiz nelerle alakalıdır” sorusu yöneltilir. Beyin fırtınası için gerekli yönlendirmeler araştırmacı tarafından yapılır. “Ben değerliyim; çünkü.....”

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yeri doldurmaları ve bunun gibi on beş cümle yazmaları istenir. Kişinin kendisine duyduğu güvenin öz saygısına etkisine vurgu yaptıktan sonra özsaygı konusu daha iyi anlamaya çalışılır. Yazılan ifadeler grup üyeleri ile paylaşılır. Ortak düşündüklerimiz tahtaya yazılarak dikkat çekilir.

Araştırmacı, kişinin öz saygısının çevresine karşı davranışlarıyla ilgili olduğunu, insanın işine ve kendisine duyduğu saygının onu mutlu edeceğini ve mahcup olmayacağını anlatan şu hikâyeyi anlatır.

MARANGOZ

Yaşlı bir marangozun emeklilik çağı gelmişti. İşvereni olan müteahhidine, çalıştığı konut yapım işinden ayrılma ve ailesi ile daha özgür bir hayat sürme tasarısından söz etti. Çele aldığı, yüklü ücretini elbette özleyecekti. Emekli olmak istiyordu, ne var ki müteahhit iyi işçisinin ayrılmasına üzüldü. Ve ondan, kendine bir iyilik olara, son bir ev daha yapmasını rica etti. Marangoz kabul etti ve işe girişti, ne var ki gönlünün yaptığı işte olmadığını görmek pek kolaydı. Baştan savma bir işçilik yaptı ve kalitesiz malzeme kullandı. Kendini adanmış olduğu mesleğine böyle son vermek ne büyük talihsizlikti!

İşini bitirip de işveren, evi gözden geçirmek için geldiğinde, dış kapının anahtarını marangoza uzatarak: “Bu ev senin.” Dedi. “Sana benden hediye.” Marangoz şoka girdi. Ne kadar utanmıştı! Keşke, yaptığı evin kendi evi olduğunu bilseydi! O zaman onu böyle mi yapardı? Bizim içinde böyledir. Gün be gün kendi hayatımızı kurarız. Çoğu zaman da, yaptığımız işe elimizden gelenden daha azını koyarız. Sonra da şoka girerek kendi kurduğumuz evde yaşayacağımızı anlarız. Eğer tekrar yapabilirsek, çok daha farklı yaparız. Ne var ki, geriye dönemeyiz. Marangoz sizsiniz. Her gün bir çivi çakar, bir tahta koyar ya da bir duvar dikersiniz.

“Hayat, bir kendin yap sanatıdır.” Demiş biri. Bugün yaptığımız davranış ve seçiler, yarın yaşayacağınız evi kurar. Öyle ise onu akıllıca kurun. Hikâyenin sonunda insanların kendilerine gösterdikleri saygının onların hayatlarını etkiledikleri ve mutlu olmalarını da sağladığı hissettirilecek. Öğrencilerden de konuyla ilgili örnekler vermeleri ister.

Değerlendirme: Oturumun sonunda öğrencilerin özsaygılarının artması beklenilecektir.

Ek Etkinlik: Grup üyelerinden çevreleri ile olan ilişkilerinde özsaygılarından dolayı davranışları not etmeleri istenecek.

SAYGI ARANIYOR

Hedef: Saygısız davranışların sonuçlarını kestirebilme

Kazanımlar: 1- Saygısız davranışları ayırma

2- Saygısız davranışlar yerine alternatif saygı ifade eden davranışlar önerme

3- Saygısız davranışların sonuçlarını söyleme.

Süre: 40 dakika

Eğitimsel Etkinlik : “ Saygı Aranıyor”

Eğitimsel Materyal: Çalışma kâğıdı, kalem

Eğitimsel Metot: Dramatizasyon, Beyin Fırtınası

Sürec: Saygı ifade eden davranışlara dikkat çekecek örnek davranışlar içeren bir olay sınıf ortamında dramatize edilir.

Olay, sınıfta bir öğrencinin arkadaşından kalemını yanına giderek izinsiz alması ve uzaklaşması üzerine kurgulanır. Bu saygısızlık ifade eden davranışın nasıl olumluya çevrileceği konusunda fikirler alınır ve en makul olanı seçilerek tekrar dramatize edilir. Farkında olmadan yaptığımız, günlük yaşantı içerisinde dikkatimizi çekmeyen bu saygısız davranışlarımızı en ince detayına kadar düşünerek çevremize karşı daha duyarlı hale nasıl gelebiliriz sorusuna da bu dramatizede cevap verilmiş olur. Daha sonra araştırmacı öğrencilere “saygı aranıyor” çalışma kâğıdında geçen durumları sırayla okuyup ilgili soruları cevaplandırmalarını ister.

Gönüllülerin verecekleri cevaplar sınıfta paylaşılır ve bu cevaplar hakkında kısa bir söyleyişi yapılır. Bu söyleyişi sırasında “Büyük İskender’in Cevabı” anlatılır:

Büyük İskender’e sormuşlar:

-Sizden önceki krallar, hükümdarlar, sizden daha uzun yaşadıkları, sizden daha güçlü oldukları, sizden daha fazla paraya sahip oldukları halde, sizden daha çok yer fethedemediler. Bunu nasıl başardın?

-Büyük İskender kendisine bu soruyu soranlara şöyle cevap vermiş:

-Evet, doğru söylüyorsunuz. Benden önce bu dünyada benden daha güçlü, benimkinden daha büyük ordusu olan pek çok hükümdar geldi geçti. Benim onlardan farkım şu: Ben fethettiğim ülkelerden hiçbirinin halkını incitmedim ve onları geçmişte yönetmiş olan hükümdarlarının adlarını hep iyilikle andım. Çünkü ben insanlara saygı gösterdiğiniz ölçüde saygı görüleceğini biliyorum. Araştırmacı öğrencilere, saygılı olmanın, yardımsever ve cömert olmak demek olduğunu hatırlatacak ve bu konu hakkında bir beyin fırtınası yaptırarak çalışmayı tamamlar.

Değerlendirme: Oturum sonunda grup üyelerinden saygı ve saygısızlık ifade eden davranışları ayırt edebilmeleri ve olumlu davranışı seçmeleri beklenilecek. Saygılı davranmanın hayatımızı olumlu yönde nasıl etkilediğinin fark edilmesi beklenir.

SAYGI İÇİN

Hedef: Saygıyla ilgili inisiyatif geliştirebilme.

Kazanımlar: 1- Yaşadığı durumlar için saygılı çözümler önerme.
2- Tercihini saygılı olmadan yana kullanma.

Süre: 40 dakika

Eğitimsel Etkinlik : “ Saygılı Bir Çözüm”

Eğitimsel Materyal : “Saygılı Bir Çözüm İçin” Çalışma Kâğıdı, Kalem

Eğitimsel Metot: Düz anlatım, Beyin Fırtınası

Süreç: Araştırmacı, grup üyeleriyle hayat içinde karşılaşılan problem durumları hakkında kısa bir söyleşi yapar. İnsanların neden saygısız davrandıklarını biraz açmak için bir parça okunur.

Profesör Üstün Dökmen, bir röportajında:

- Yere düşen ekmeğin üstüne basan insan görmedim, ama yere düşen insanı tekmeleyen çok kişi gördüm!...diyor ve saygılı olma hakkındaki kusurlarımız şöyle anlatıyor:

- Birbirimize saygılı olma konusunda üç tip temel hatamız var. Avrupa’da yaşayan vatandaşımız, orada yerlere çöp atmıyor, ama Kapıkule’den girer girmez yerlere tükürmeye, çöp atmaya başlıyor. “ Niye burada böyle yapıyorsun?” diye sorulduğunda: “Herkes böyle yapıyor!” diyor. Kendi fikri olmayan insanın, duruma göre hareket etmesidir bu. İkinci hatamız, adama göre davranmamız! Karşımızdaki adam iri yapılysa “ Buyur abi” , diyoruz, ufak tefekse, “ Ne var kardeşim!..” diyoruz. Oysaki insanların onuru birbirine eşittir. Üçüncü hata, keyfimize göre davranmak. Keyfimiz yerindeyse eve girerken, “Merhaba millet!” diyoruz, değilse surat asıyoruz.

Oysa keyfimiz terinde olsun olmasın, insanlara saygılı davranmak zorundayız.

Diyorum ki, yerdeki ekmeğe saygılı olma konusunda ülkemizde mutabakat var, kimse basamaz, ayağıyla dürtüklemeyi ya da öper, koyar bir kenara. Ekmek nimettir kabul, peki insan nimet değil mi?”

Problem durumlarında çözüm için uygun olan yolun ne olduğunu kavratmak amacıyla beyin fırtınası yapılır. Beyin fırtınasında, özellikle konu saygı ve saygısız tutumların sonuçları üzerine oluşturulur. Grup üyelerinden maruz kaldıkları bir olayı anlatmaları istenir. Bu olaydan nasıl etkilendikleri sorularak kendilerinin aynı durumlarda karşısındaki insanlara davranış şekilleri sorulur.

Grup üyelerine “Saygılı Bir Çözüm İçin” çalışma kâğıdı dağıtılır. Çalışma kâğıtları doldurulduktan sonra cevapları grupla birlikte değerlendirilir. Grup üyelerinden en uygun cevapların altlarını çizmeleri istenir.

Değerlendirme: Oturum sonunda grup üyelerinden problem durumlarında tercihlerini saygılı olmaktan yana kullanmalarını beklenilecek.

Ek Etkinlik: Grup üyelerine bir hafta boyunca yaşadıkları problem durumları için nasıl saygılı çözümler önerdiklerini ve bunları not etmeleri istenecek.

SAYGILI BİR ÇÖZÜM İÇİN

- 1- Okulunuzun temizlik elemanı yerleri siliyor. Gideceğiniz yere sadece o koridordan ulaşabileceksiniz. . Saygılı bir çözüm için ne yapmalısınız?
- 2- Kapıyı çalmadan içeri girdiniz. İçeridekiler kimseyi beklemedikleri için şaşırdılar. Siz bir hata yaptığınızı düşünüyorsunuz. Saygılı bir çözüm için ne yapmalısınız?
- 3- Otobüste uygun bir yer bulup oturdunuz. Yoğun bir ders günü geçirmiş ve çok yorulmuştunuz. Yaşlı bir kadın yer olmadığı için ayakta kaldı. Kafanızı camdan dışarıya çevirdiniz. İciniz de rahat değil. Saygılı bir çözüm için ne yapmalıydınız?
- 4- Yemek sırasında sizden önce gelen arkadaşlarınızın önüne geçtiniz. Arkadakiler sizin ne yaptığının farkındalar. Ama sizi kırmamak için bunu söylemek istemediler. Saygılı bir çözüm için ne yapabilirdiniz?
- 5- Çok susadınız. Küçük kardeşiniz de çok susadı. Koşarak bahçedeki musluğa gidiyorsunuz. Kardeşinizden önce su içmeye başladınız. Kardeşiniz kırılıp gücendi. Saygılı bir çözüm için ne yapabilirdiniz?
- 6-Film seyretmek istiyorsunuz. Ama eve misafir geldi ve babanız misafirlerle oturmanız konusunda ısrar ediyor. Babanıza sesinizi yükselterek onun bu isteğini reddettiniz. Saygılı bir çözüm için ne yapabilirdiniz?

BAŞKA NASIL?

Hedef: Saygısız davranışların sonuçlarını kavrayabilme

Kazanımlar: Saygısız davranışların sonuçlarını söyleme

Süre: 40 dakika

Eğitimsel Etkinlik : “Başka Nasıl? Çalışma kâğıdı.

Eğitimsel Materyal: Çalışma kâğıdı.

Eğitimsel Metot: Uygulama, Beyin Fırtınası

Süreç : İlk oturumda ki ek etkinliğin yapılıp yapılmadığı sorulup, öğrencilerin ev ödevi yapması ya da öğretmenlerine olan sorumluluklarını yerine getirmelerinin de bir saygı ifadesi olduğu hatırlatılır ve saygının çeşitleri olduğu insanın kendisinden başlayarak çevresindeki her canlıya bir saygı anlayışı geliştirmesi gerektiği söylenir, sonra ek etkinliğin sınıfla paylaşılmasına geçilir.

Örnek olabilecek etkinlikler tekrar okunarak saygı kavramının iyice oturup oturmadığı tespit edilmeye çalışılır. Daha sonra öğrencilere “Başka Nasıl?” isimli çalışma kâğıdı dağıtılır. Onlardan istenileni doğru okuyup doldurmaları istenilir. Çalışma kâğıdındaki sorulara ve ifadelere dikkat etmeleri istenir. Buna benzer kullanımların örnekleri varsa not almaları ve daha sonra paylaşımları istenir. Çalışma kâğıtları doldurulduktan sonra cevapların paylaşılacağı bir ortam oluşturulur. Öğrencilerden ilave olarak buna benzer kullanımları eklemek isteyenlere müsaade edilir.

Öğrencilerden saygısız davranışların sonuçları üzerine düşünceleri alınır ve en çarpıcı olanları tahtaya yazılır. Üzerinde düşünülen saygısız davranışların olumlu hale nasıl dönüştürüleceği hakkında öneriler alınır. Arkadaşlar arasında günlük konuşmalarımızda samimiyet ya da şaka diye düşünüp kullandığımız kelimelerin ya da davranışların çevremizi nasıl etkilediği konusunda da paylaşım sağlanır. Grubun tamamının katılımı sağlanarak beyin fırtınası yapılır.

Son olarak ana fikir mahiyetinde tahtaya “ **Sana yapılmasını istemediğini başkalarına yapma.**” sözünü yazarak çalışma bitirilir.

Değerlendirme: Oturumun sonunda öğrencilerin saygısızlığın sonucunda hissedilen olumsuz duyguların farkına varmaları sağlanır.

Ek Etkinlik: Öğrencilerin çevrelerinde şahit oldukları saygısız ifadelerin nasıl saygılı bir biçimde söylenebileceğini düşünmeleri ve not etmeleri istenir. Birinci ve ikinci etkinlikten sonra hiç farkında olmadıkları fakat saygısızlık olarak düşünmeye başladıkları davranışları olmuş ise bunları da not alıp grupla paylaşımları istenir.

SAYGILI OLMAK , GÖRGÜLÜ DAVRANMAK , KURALLARA UYMAK

Aşağıdaki tabloda verilen cümleleri , “ Ne söylerim?” , “Nasıl davranırım?” sorularına uygun şekilde tamamlayınız.

<u>Cümleler</u>	<u>Ne söylerim ? Nasıl davranırım</u>
Arkadaşınız sizden fazla kalem isterse.....	....
Hasta olan bir arkadaşınıza.....	....
Otobüse yaşlı bir teyze binip oturacak yer bulamayınca.....	....
Sana lakap takan arkadaşına.....	....
Komşunuz akşam üstü size bir tabak yemek getirince	....
Sınıfta oyun oynarken camı kırdınız. Öğretmene.....	....
Size gelen mektubu, sizden habersiz okuyan ablanıza.....	....
Gürültünüzden rahatsız olan komşunuz, sizden şikayetçi olunca.....	....
Yolda giderken öğretmeninizle karşılaşırsan.....	....

Aşağıdaki cümleleri örnek vererek kısaca açıklayınız.

1- Saygı görmek istiyorsan, saygılı ol:.....
.....
.....

2- İyi arkadaş olmak istiyorsan , dürüst ol:.....
.....
.....

DOĞAYA SAYGI

Öğretmen tahtaya çevrede ve doğada bulunan varlıkları listeler.

(Örnek; deniz, hava, su, nehir, gol, sokak, kus, ağaç vb.)

Gönüllü öğrenciler bu varlıkların rolüne girerek, insanlardan neler beklediğini ifade eder.

ORNEK: Ben bir **havayım**, insanlardan beni kirletmemelerini istiyorum.

Ben bir **ağacım**, insanlardan beni korumalarını istiyorum. Ben bir **sokağım**, insanlardan beni temiz tutmalarını istiyorum.

Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

_ Varlıkları canlandırırken neler hissettiniz?

_ Sağlıklı, temiz bir çevre ve doğa için üzerinize düşen görevler var mı?

Neler?

_ Nasıl bir doğa ve çevrede yaşamak isterdiniz?

Doğaya ve çevreye karşı duyarlı olmanın önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

“Bütün güzel, hoş yaraşan şeyler, gören göz için yapılır.”

Hangi ortam ve mekânda, hangi kişilere karşı olursa olsun; bu kişiler ister bizim gibi düşünsün, ister bizden çok farklı düşünsün... Biz saygılı davranmalı, insana değer vermeli, bu değer gerektirdiği gibi onların haklarına saygı göstermeliyiz.

Önce kendimizi ve bize en yakın olanları değiştirerek, hayalini kurduğumuz bir dünya kurmak bizlerin elinde...

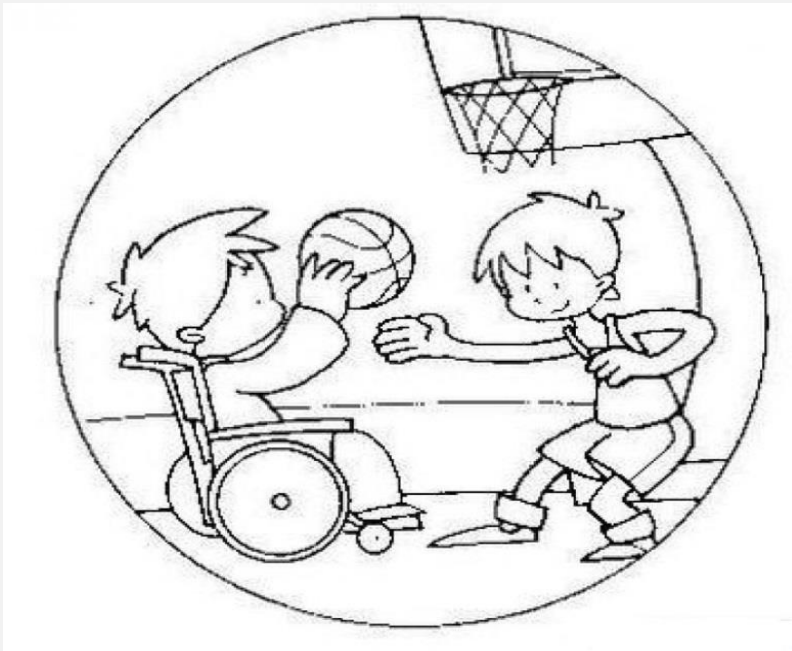
ETKİNLİK: SAYGI YOLLARI

SINIF: İLKÖĞRETİM 1.KADEME (1-5.SINIFLAR)

NEREDE ?	NASIL?
TOPLU TAŞIMA ARAÇLARINDA	
EVDE	
HASTANEDE	
OKULDA	
SOKAKTA	
ALIŞVERİŞTE	
TİYATRODA-SİNEMADA	
STADYUMDA	
SIRADA BEKLERKEN	

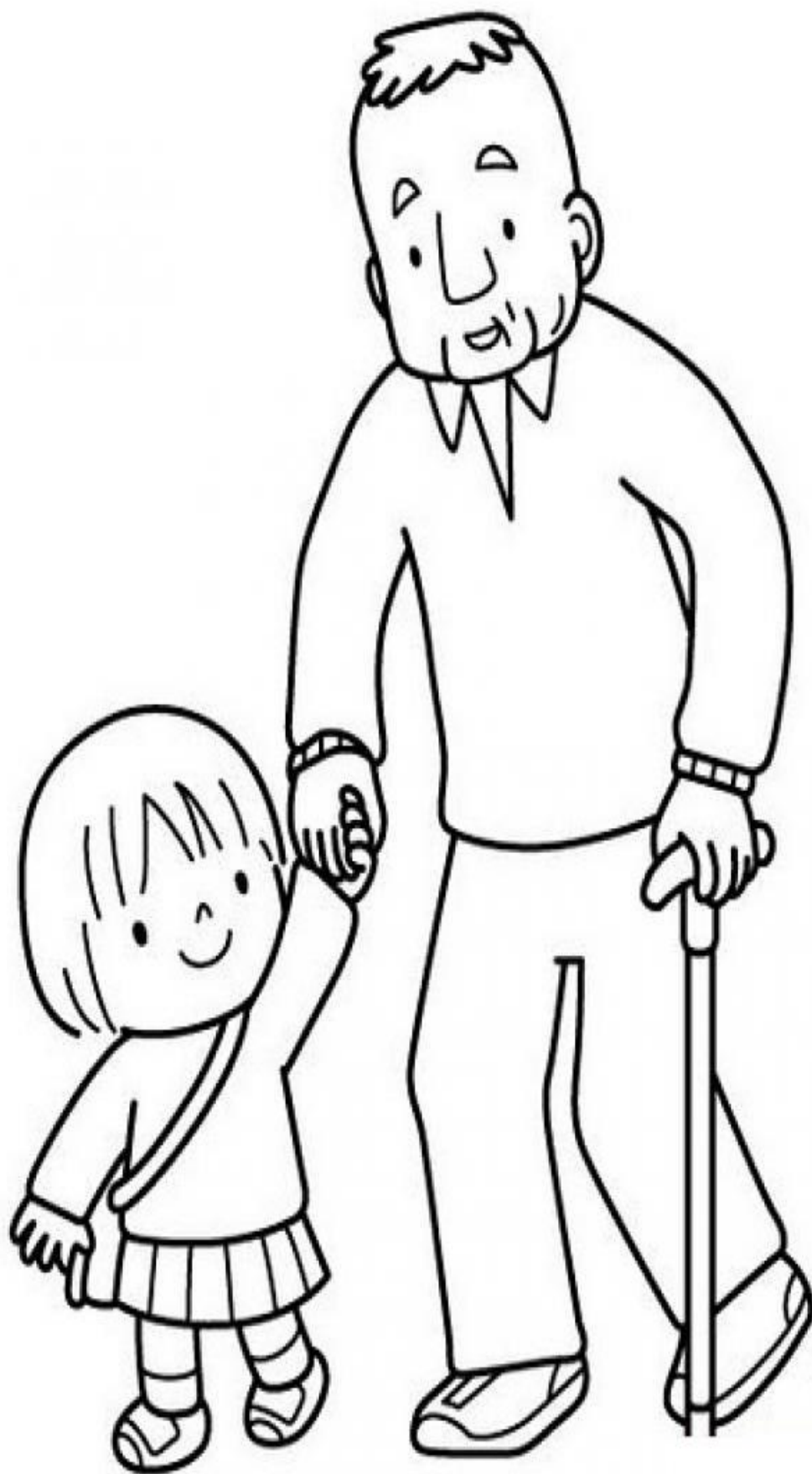
*Yukarıdaki etkinlik öğrenci sayısı kadar çoğaltılıp öğrencilere dağıtılır.

Değerlendirme: Etkinlik sonunda yazılanlar okutulur. Farklı örnekler üzerinde durularak saygı değeri pekiştirilir.

3-ÖRNEK PROJELER

SAYGI KUTUSU

- ❖ Sınıflara “**Saygı Kutusu**” adı verilen kutular koyulur.
- ❖ Öğrencilere Saygı Kutusunun tanıtımı yapılır ve proje anlatılır.
- ❖ Öğrenciler iki hafta boyunca arkadaşlarının saygılı davranışlarını incelemeye alır. Beğendiği ve hoşuna gittiği saygılı davranışın ne olduğunu ve hangi arkadaşının yaptığını bir kâğıda yazar ve kutuya atar. İki hafta boyunca saygılı davranışlar kutular da biriktirilir.
- ❖ İki haftanın sonunda öğretmenler tarafından sınıflardaki kutular açılır ve sınıfla birlikte saygılı davranışlar okunur.
- ❖ En çok ismi çıkan öğrenciyle, en güzel saygılı davranışı yapan öğrenci sınıf tarafından belirlenir.
- ❖ Her sınıfta belirlenen 2 öğrencinin yaptığı davranışlar, hazırlanan çizelgeye yazılır.
- ❖ Okulda “**Okulun En Saygılı Öğrencileri**” adı verilen bir pano hazırlanılır ve hazırlanan çizelgeler panoya asılır.
- ❖ Pano bir hafta boyunca okulda sergilenir.
- ❖ 3 haftanın sonunda Cuma Töreninde isimler tek tek söylenerek tebrik edilir ve etkinlik sonlandırılır.

ÖRNEK ÇİZELGE :

EN SAYGILI ÖĞRENCİLERİMİZ

ADI :

SOYADI:

SINIFI:

ÖĞRENCİNİN YAPTIĞI ÖRNEK DAVRANIŞ

MÜNAZARA TURNUVASI

Fikir ayrılıklarında en çok özen gösterilmesi gereken davranış saygı göstermektir. İnsanların düşünce özgürlüğü vardır ve bu düşüncelere saygı gösterilip, o şekilde davranılmalıdır. Bunu öğrencilere kazandırmanın en güzel yollarından biri de münazara yarışmalarıdır. Münazaralarda karşı görüşe saygı göstermenin gerekliliği üzerinde durulmalıdır. Karşı gruba saygılı davranma bilinci verilmez.

- ❖ Sınıflar arası okulda münazara turnuvası yapılır.
- ❖ Sınıf öğretmenleri her sınıftan 3 öğrenci seçer ve diğer sınıftaki öğrencilere de verilecek konularda yardım etmeleri istenir.
- ❖ Bu konuda görevli öğretmenler münazaranın konularını belirler. Konular, genel güncel konuların yanında, saygı ile ilgili konulardan da olmasına özen gösterilir.

❖ **Örneğin;**

- Saygı, kişilere ve durumlara göre değişir mi? Değişmez mi?
- Kendine yapılmasını istemediğin bir davranışı başkalarına yapar mısın? Yapmaz mısın?
- Kişiye saygı mı önemli? Çevreye saygı mı?
- Büyüklerin düşüncelerine saygı göstermeli miyiz? Günümüzün düşüncesi daha mı önemlidir?
- Saygısız davrananlara saygı gösterilir mi? Gösterilmez mi?

...

Tarzı sorular olabilir.

Not: Sorular internetten bulunmuştur. www.ilketkinlik.com

❖ Münazara turnuvaları okulun ayarladığı salonlarda yapılır ve münazarayı izlemek isteyen sınıflara, öğretmenleri kontrolünde münazara izletilir.

❖ Münazaralarda saygılı olma bilincinin verilmesi yanında, sınıflarda beraberlik duygusu da gelişir.

❖ Münazarada birinci olan sınıfa okulun imkânları doğrultusunda ödül verilir ve etkinlik sonlandırılır.

TURNUVA

Saygı kupası adını verebileceğimiz futbol, basketbol, satranç, voleybol vb. dallarında turnuvalar düzenlenebilir.

YARIŞMALAR

Şiir, kompozisyon, afiş ve resim yarışmaları düzenlenebilir.

GEZİ

Büyüklerle saygı çerçevesinde huzurevi ziyareti yapılır.

Doğaya saygı amacıyla gezi-inceleme, ağaç dikme etkinliği yapılır.

SAYGI DUYARIM!

